

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

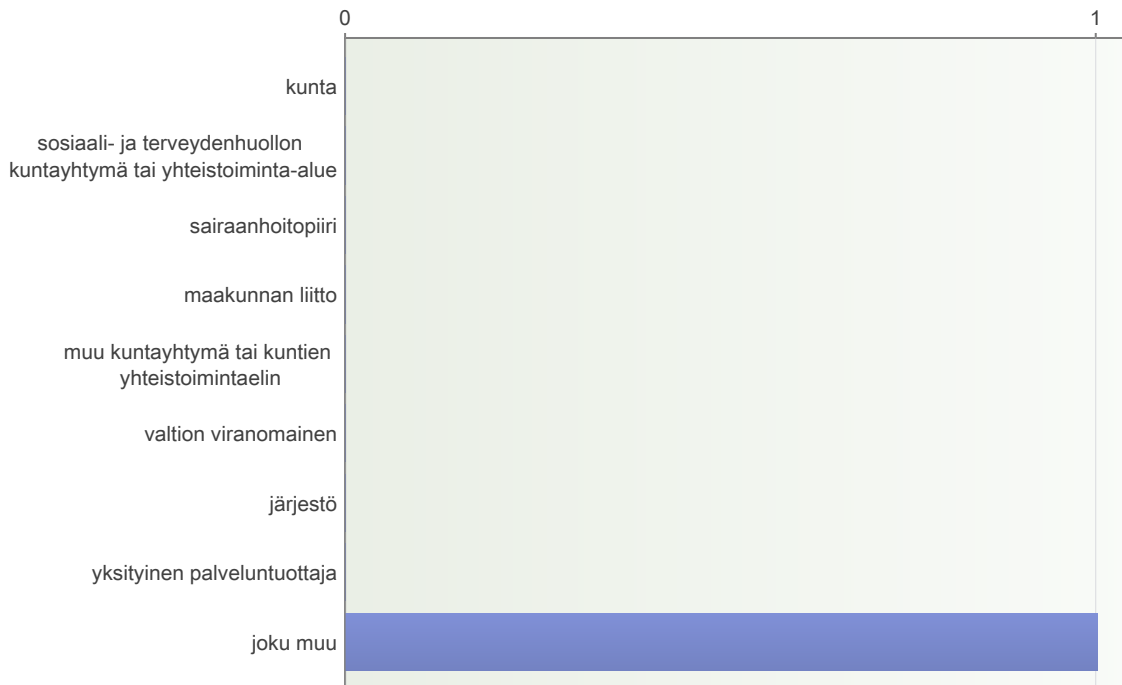
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Taru Ruotsalainen	Taru Ruotsalainen, taru.ruotsalainen@metropolia.fi		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: joku muu

- Ammattikorkeakoulu

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

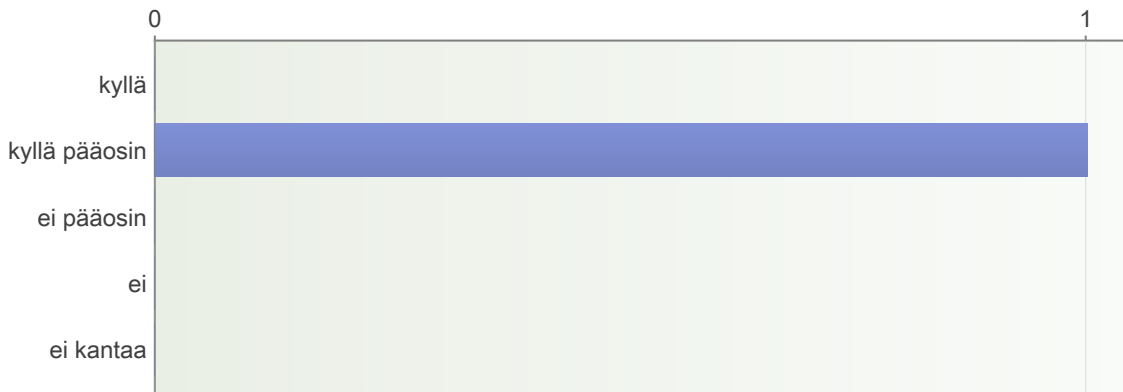
Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen samantasoinen saatavuus ei välttämättä ole mahdollista, sillä kaikkia palveluja ei ehkä ole saatavilla joka puolella Suomea. Esimerkiksi silmäterveyden peruspalveluista vain alle 5% tuotetaan Suomessa julkisessa terveydenhuollossa. Vaarana on myös, että palvelujärjestelmästä tulee nykyistä pirstaleisempi, mikä heikentää toimivien palveluketjujen rakentamista – hyvinvointi ja terveys syntyvät kuitenkin useimmiten yhteisen palveluprosessin seurauksena. Lisäksi valinnanvapaus-malli näyttäytyy monimutkaiselta, erityisesti paljon tukea tarvitsevien. esim. ikäihmisten kohdalla, mikä on omiaan vaikeuttamaan entistään palvelujen saavutettavuutta. Paljon tukea tarvitsevat joutuvat hankkimaan palvelut monelta eri taholta ja niiden koordinointi vaatii osaamista ja resursseja.

Lainsäädännössä palveluohjauksen ja -neuvonnan muodot ovat vielä epäselviä. Monitasoinen järjestelmä palvelutarpeen arvioinnista, asiakassuunnitelmaan, tuettuun valintaan on yksityisen palvelujen käyttäjän näkökulmasta vaikeasti hallittava. Esimerkiksi ikäihmiset eivät välttämättä pysty em. järjestelmää hallitsemaan ja tarvitsee siihen esim. omaisen tukea. Palvelujen käytön monimutkaisuus saattaa asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan ja todennäköisesti estää tarpeellistenkin palvelujen käyttöä. Tavoite palvelujen saavutettavuudesta ja oikea-aikaisesta kohdentumisesta ei näin ollen välttämättä täyty.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

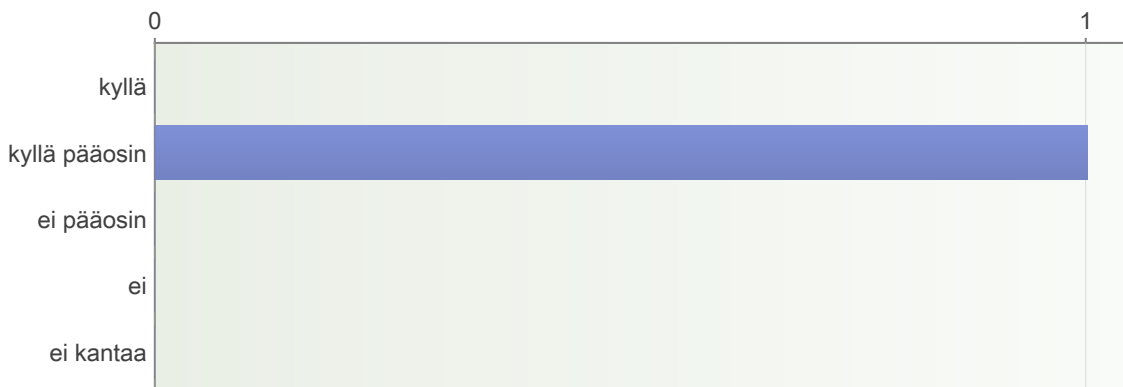
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiehdotuksen mukaan asiakas voi valita vain palveluntuottajan. Ainoastaan henkilökohtaisen budjetin valinnut voi vaikuttaa oman palvelunsa sisältöön. Haasteena on se, että paljon tukea tarvitsevilla asiakkailla ei ilman tukea ja ohjausta ole useinkaan riittävästi resursseja arvioida eri palvelujen laatua ja vaikuttavuutta. Omiin palveluihin vaikuttaminen ja valinnanmahdollisuudet saattavat jäädä heidän kohdallaan heikolle tasolle.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

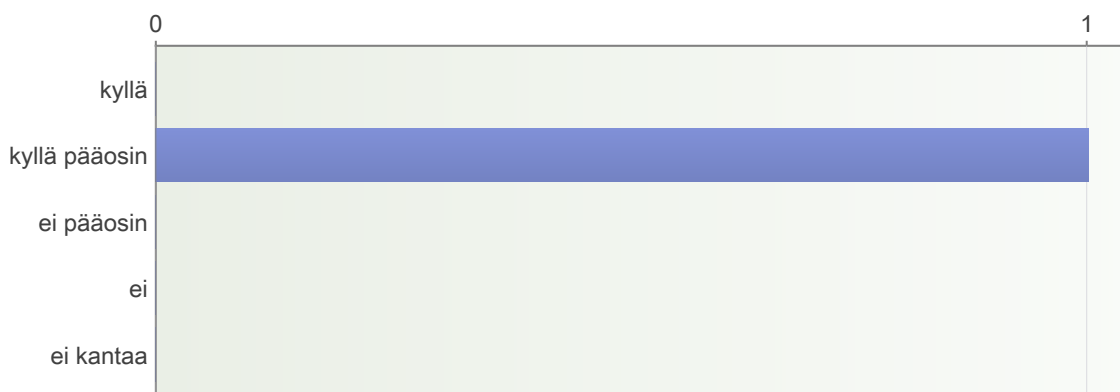
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jo tällä hetkellä asiakas hakeutuu hoitoon terveyskeskukseen, yksityiselle, kolmannelle sektorille, josta hoitoketju jatkuu potilaan hoidon tarpeen mukaan. Uudistuksesta huolimatta ja sen astuttua voimaan vain osa asioista voidaan edelleen hoitaa Sote-keskuksissa esim. sosiaalipalvelut käsittävät lähinnä neuvonnan ja ohjauksen. Osassa palvelutarpeista asiakkaan on osattava hakeutua maakunnan liikelaitokseen hoidon ja palvelutarpeen arviointiin. Uusi Sote-malli vaikuttaa asiakkaan oikeaan palveluun ohjautumisen kannalta vielä vähän sekavalta ja asiakkaan näkökulmasta ehkä vaikeasti hallittavalta, mikä voi heikentää tarpeellisiin palveluihin hakeutumista. Ehdotuksessa tulisi enemmän kiinnittää huomiota palveluintegraatioon ja asiakkaan hoidon ja palvelutarpeeseen vastaamiseen toiminnallisena palvelukokonaisuutena. Palveluohjaus ja sen sisällyttäminen myös entistä vahvemmin koulutukseen on erittäin tärkeää.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

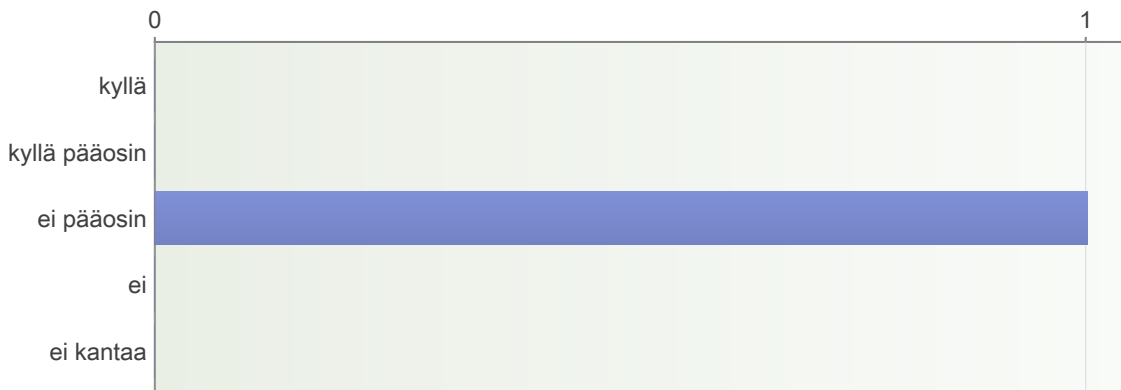
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Huomioitava kuitenkin, että esityksessä ei tule selvästi esiin, miten sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat toiminnallisena yhtenäisenä kokonaisuutena esim. väestöryhmäkohtaisten palvelutarpeiden osalta - vammaiset, mielenterveyskuntoutujat, päihdekuntoutujat, lapsiperheet jne. Mallin toimivuuden kannalta olennaista on nostaa esille, miten monia palveluja samaan aikaan tarvitsevat asiakkaat sekä työntekijät että palvelut sovitetaan keskenään yhteen.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

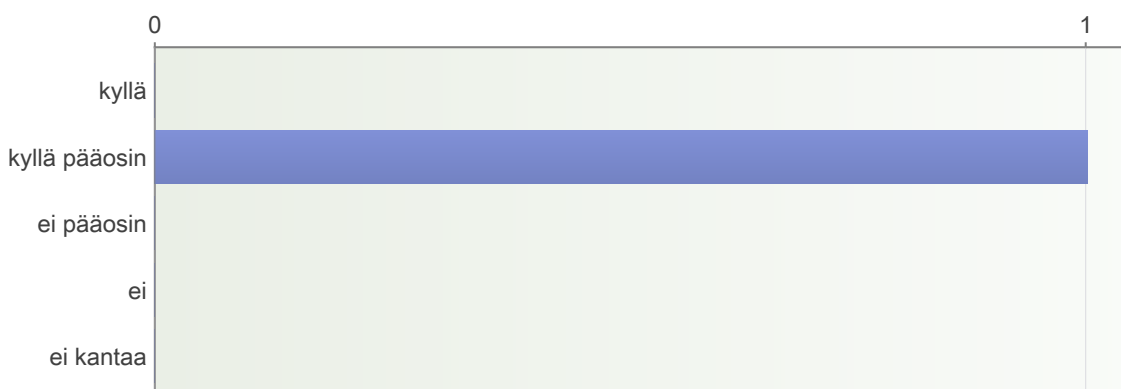
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ks kohta 4; Huomioitava kuitenkin, että esityksessä ei tule selvästi esiin, miten sosiaali- ja terveystoiminnat toimivat toiminnallisena yhtenäisenä kokonaisuutena esim. väestöryhmäkohtaisten palvelutarpeiden osalta - vammaiset, mielenterveyskuntoutujat, päihdekuntoutujat, lapsiperheet jne. Mallin toimivuuden kannalta olennaista on nostaa esille, miten monia palveluja samaan aikaan tarvitsevat asiakkaat sekä työntekijät että palvelut yhteen sovitetaan keskenään.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

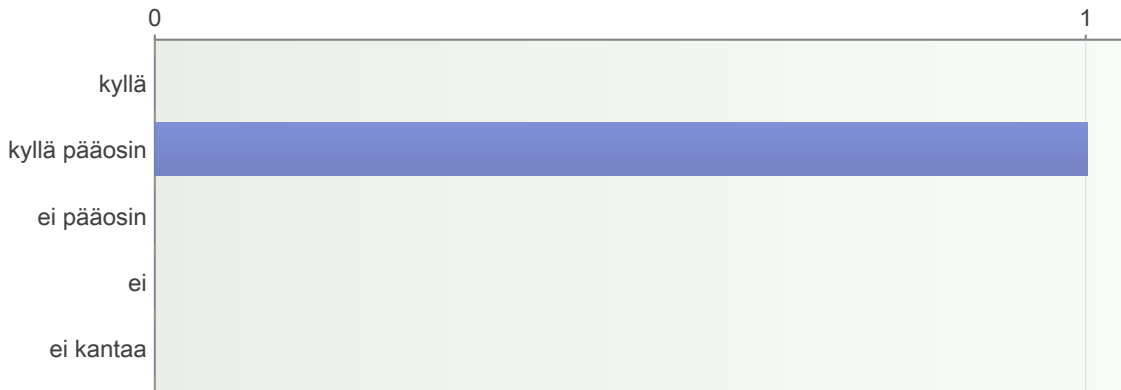
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitys valinnanvapaudesta mahdollistaa maakunnalle suoran valinnan palveluja tuottamisen liikelaitoksessaan, mikä parantaa pienessä määrin järjestämisvastuun toteuttamista.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

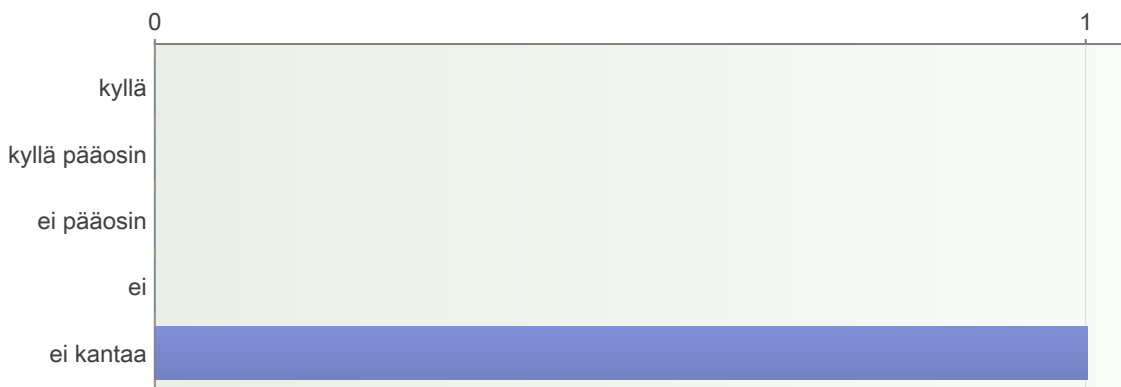
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos edistää ja edellyttää toimintatapojen muutosta ja uusien innovaatioiden käyttöönottoa. Uusien toimintatapojen ja palveluinnovaatioiden syntymisen edellytyksenä on, että kehittämis- ja innovaatiotoimintaa tehdään erilaisten palvelun tuottajien ja toimijoiden yhteistyönä siellä, missä ovat asiakkaat ja työntekijät sekä nähdään yhteistyön merkitys ensisijaisesti asiakkaan palvelujen laadun näkökulmasta. Silmäterveyden osalta on varmistettava myös uusien palveluinnovaatioiden käyttöönoton mahdollistaminen.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

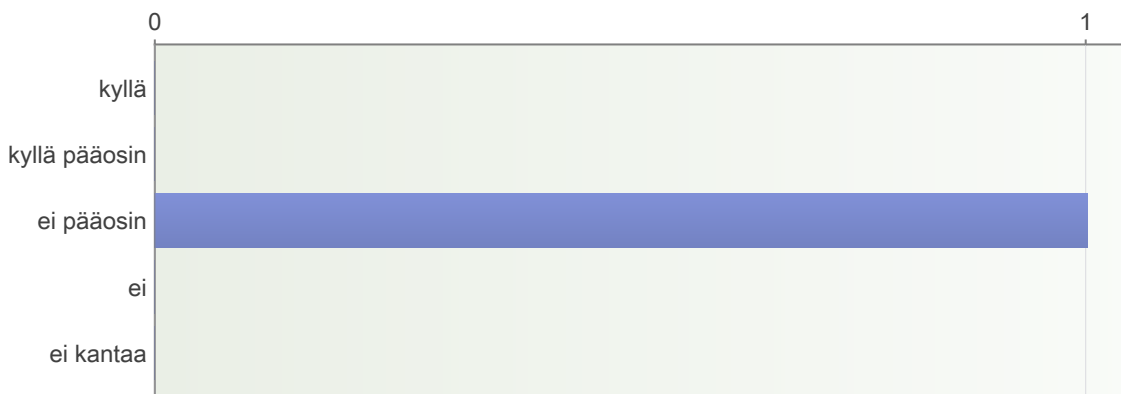
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Silmäterveyden osalta silmälääkärivastaanottojen tuominen sote-keskusten yhteyteen tuo varovasti arvioiden (HILMO ja Kelan vuositilasto) lähes 330000 perustervettä, tähän asti Kela-korvausta lukuun ottamatta omalla kustannuksellaan silmäterveydenhoidostaan vastannutta, kansalaista (66% kaikista yksityissilmälääkärikäynneistä) yhteiskunnan kustantamien palveluiden piiriin. Toteutuessaan malli aiheuttaa yhteiskunnalle noin 80-100 MEUR silmäterveyden lisäkustannukset nykytilanteeseen verrattuna.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuuista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

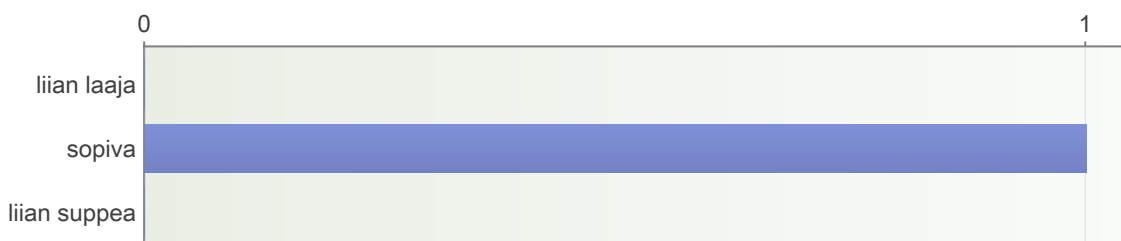

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

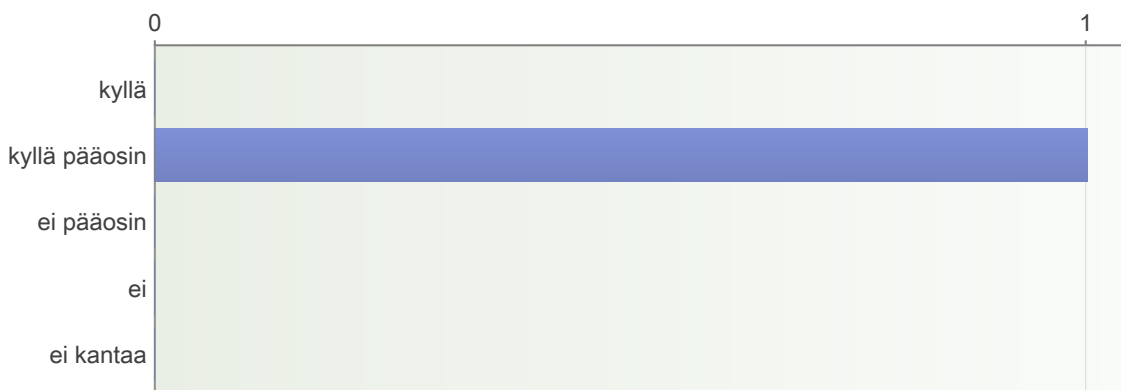
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hampaiden oikomishoidon osa-alueet ovat jäämässä pois. Ilmeisesti myös purentaa korjaavat proteettiset toimenpiteet eivät näy tässä?

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

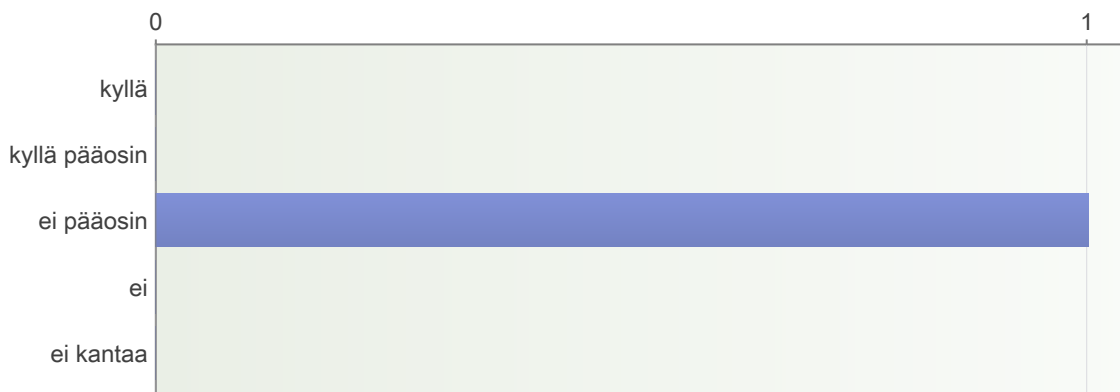
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Palvelut ovat riittävän selkeitä suurelle osalle palveluita käyttäville asiakkaille. Paljon ja useita palveluita käytäville luonnos vaatii selkeyttämistä. Säännökset eivät näytä ottavan riittävästi huomioon asiakkaan toimintakykyä ja voimavaroja arvioida palvelujen laatua. Paljon tukea tarvitsevat ja palvelukäyttäjät tarvitsevat valintaan tukea ja toimivaa palveluohjausta. Lakiehdotus ei tällaisenaan näytä turvavan palvelujen valintaa tukevan palveluohjauksen ja -neuvonnan järjestämistä ja riittävää saavutettavuutta.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Epäselväksi jää kuvantamispalveluiden osalta esim. kartiokeilatomografiakuvaukset.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

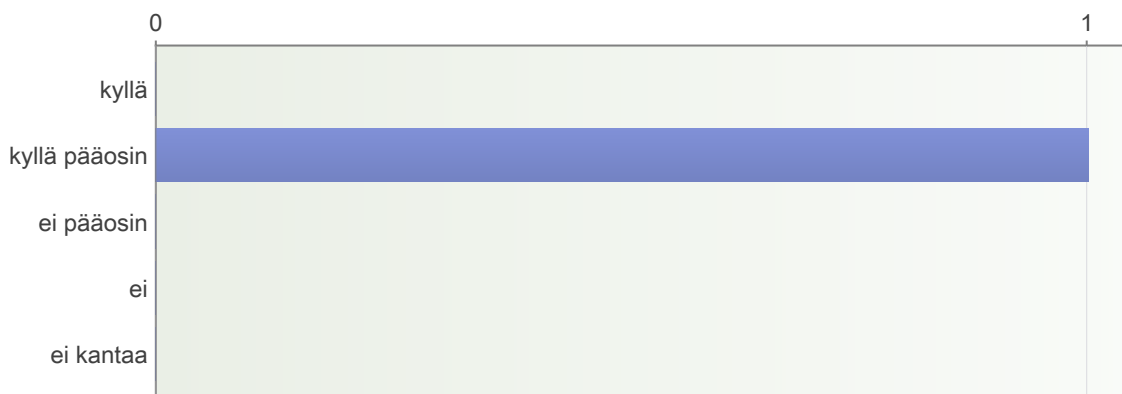

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

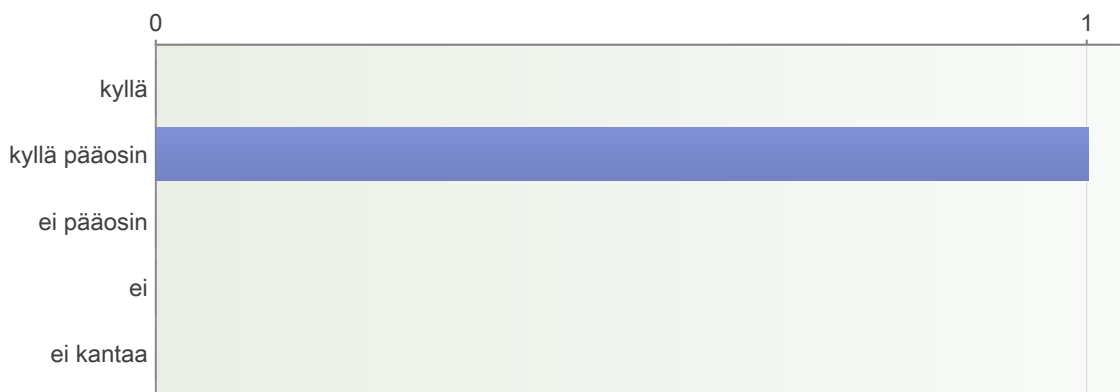
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Epäselväksi jäi valinnanvapaus yli maakuntarajojen.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

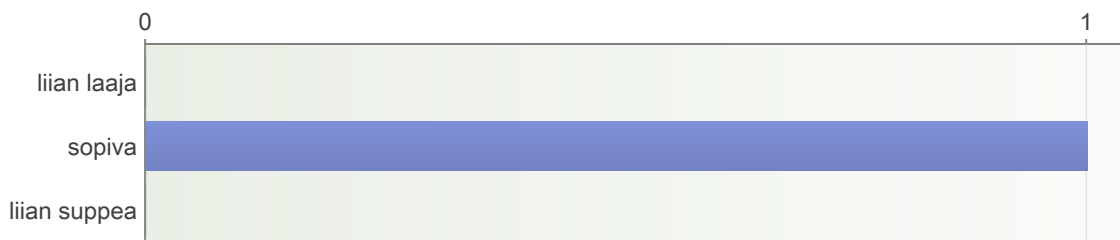
34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pitäisikö harkita rajoitusta esim. lastensuojelu ja päihde- ja mielenterveyspalveluiden valinnassa?

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

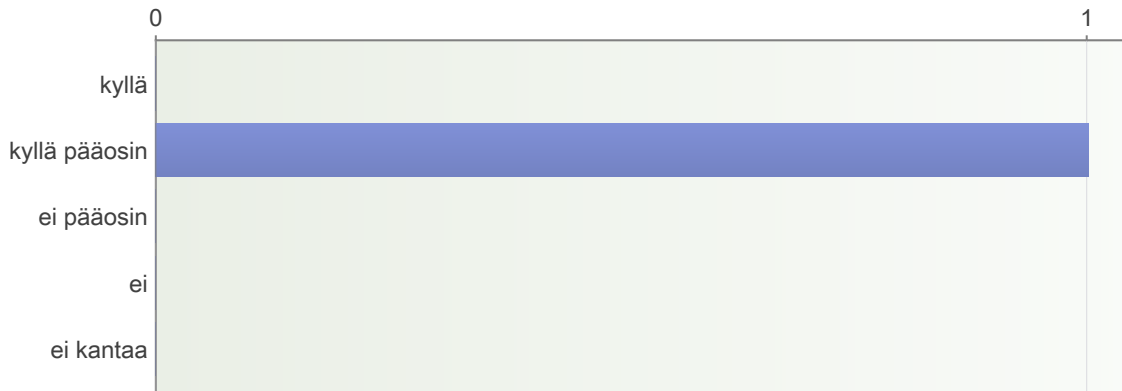

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

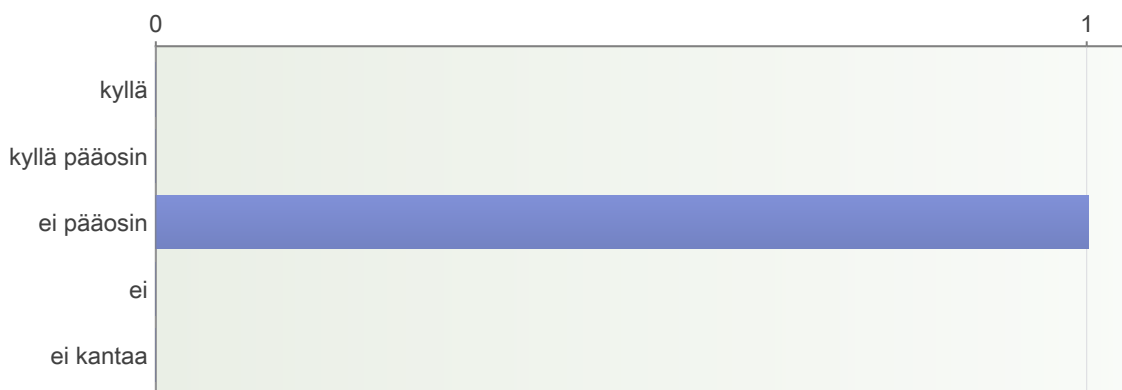

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

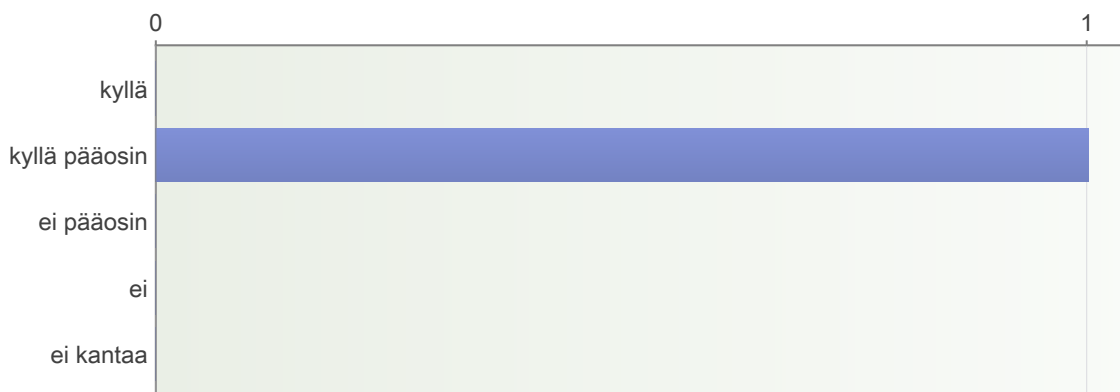

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

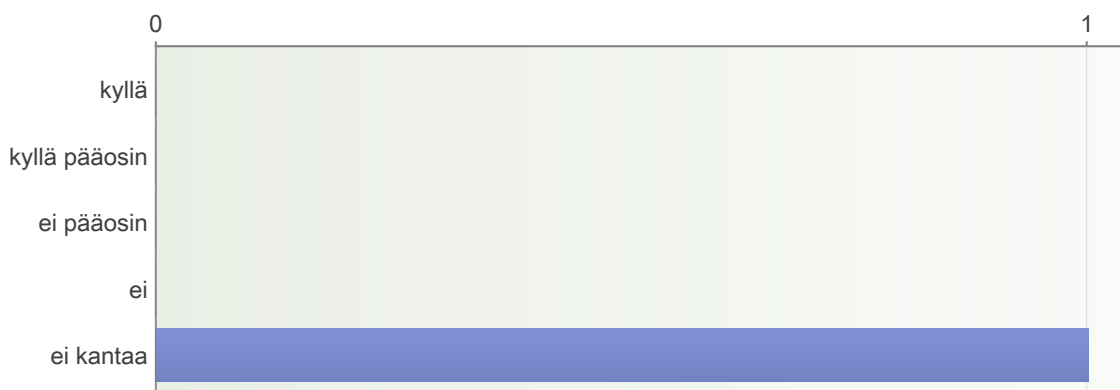

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

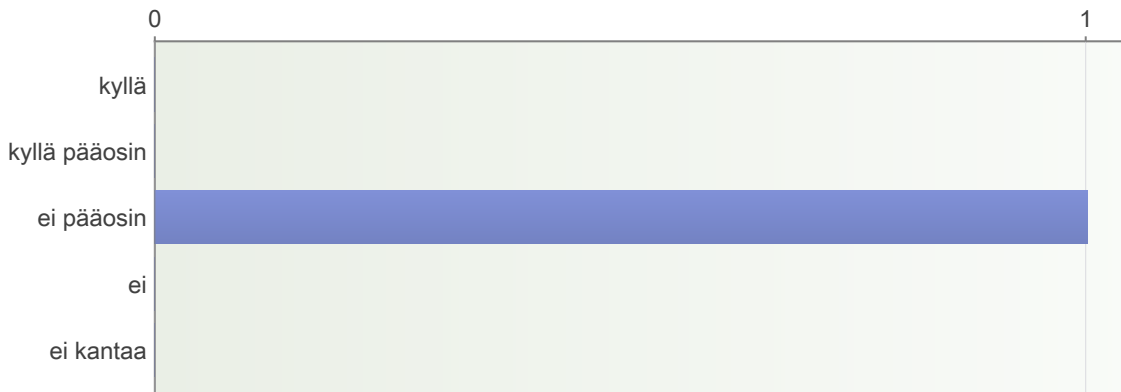

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

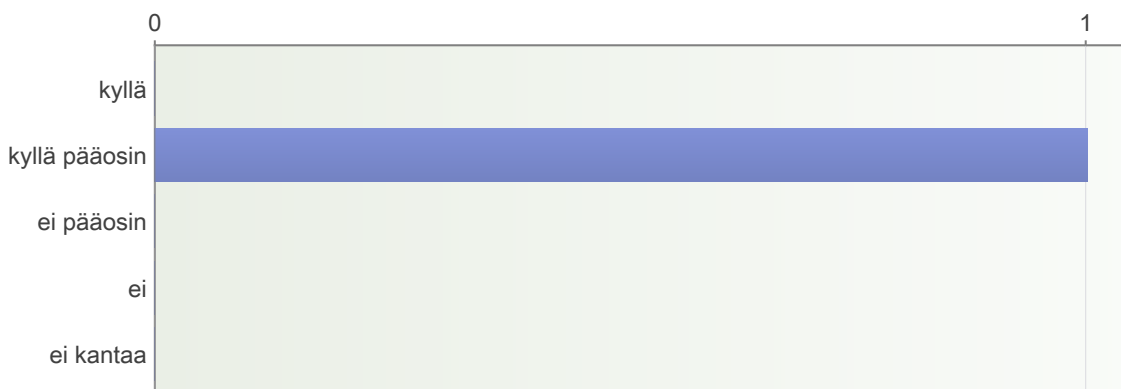

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

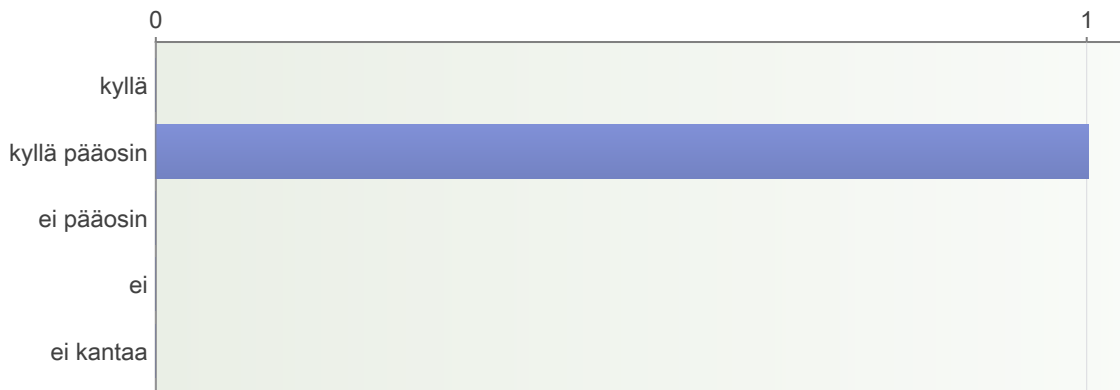

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

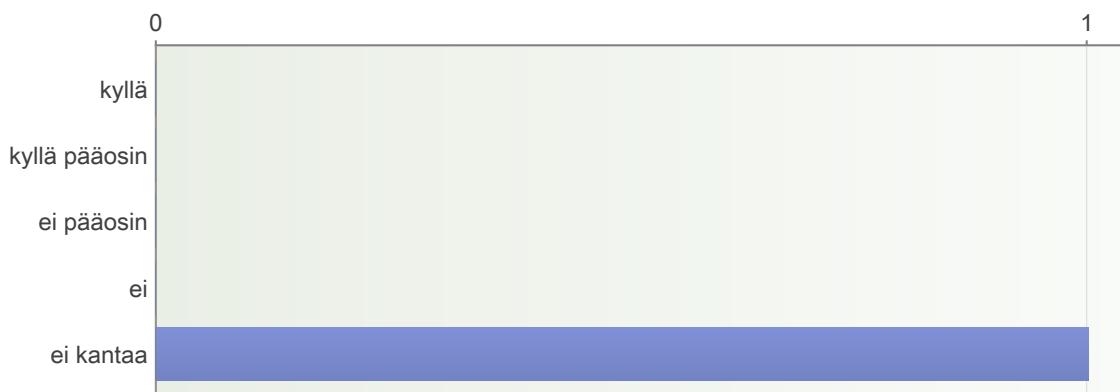

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

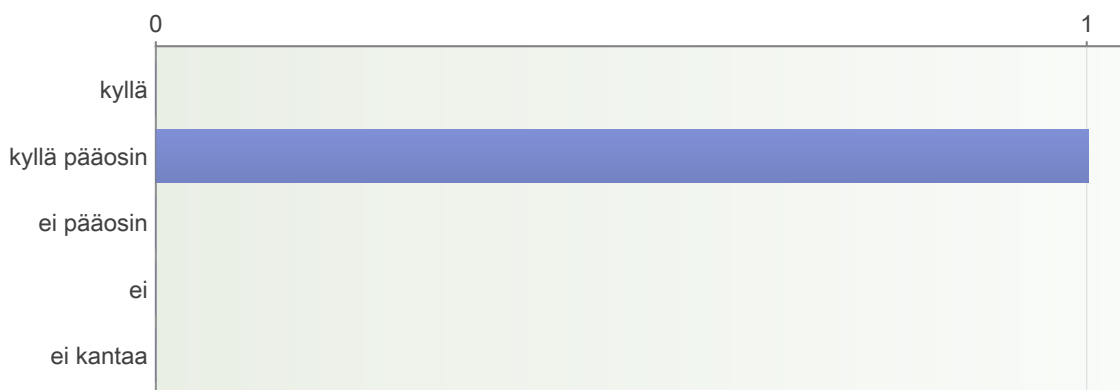

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

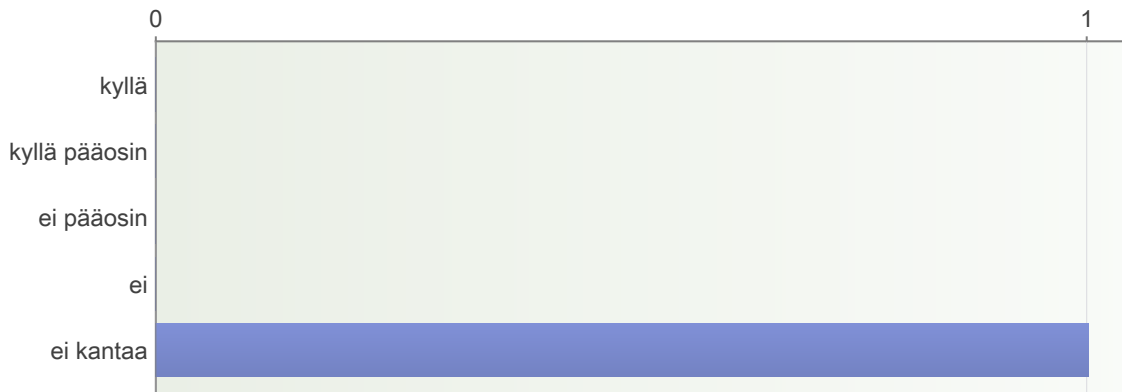
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

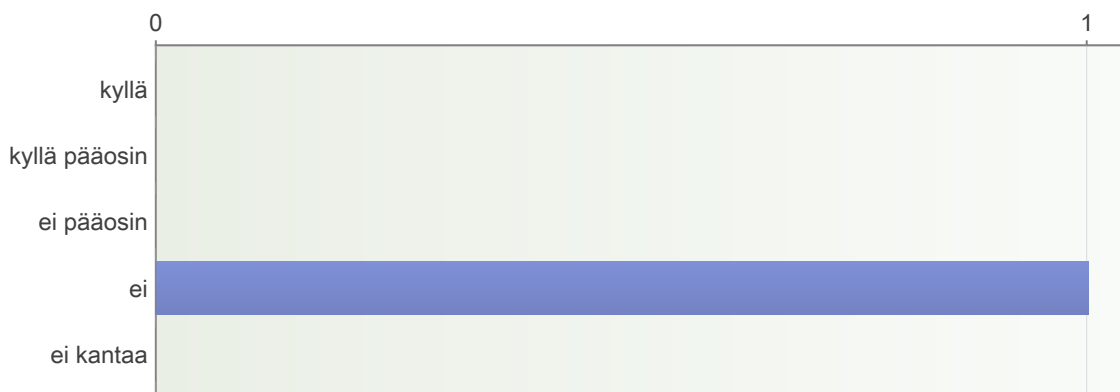

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

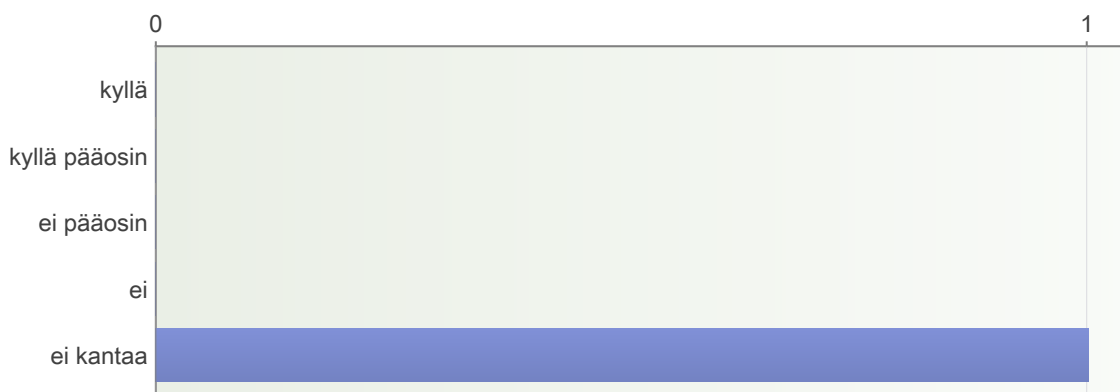

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

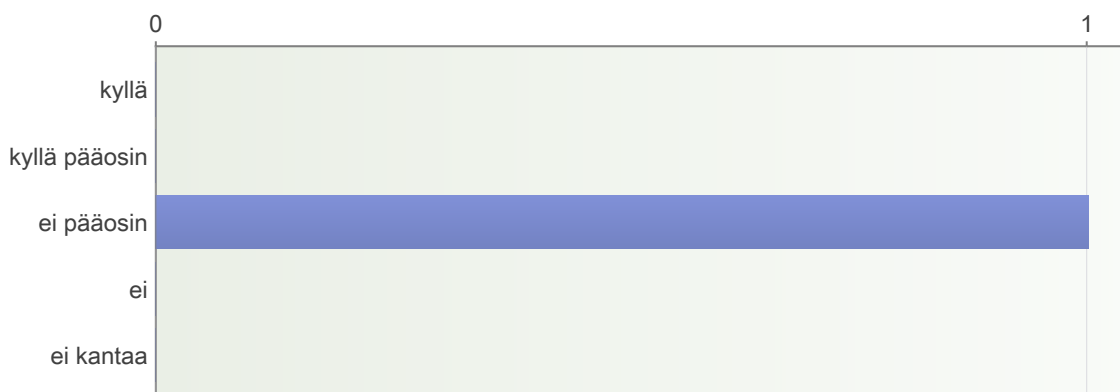

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

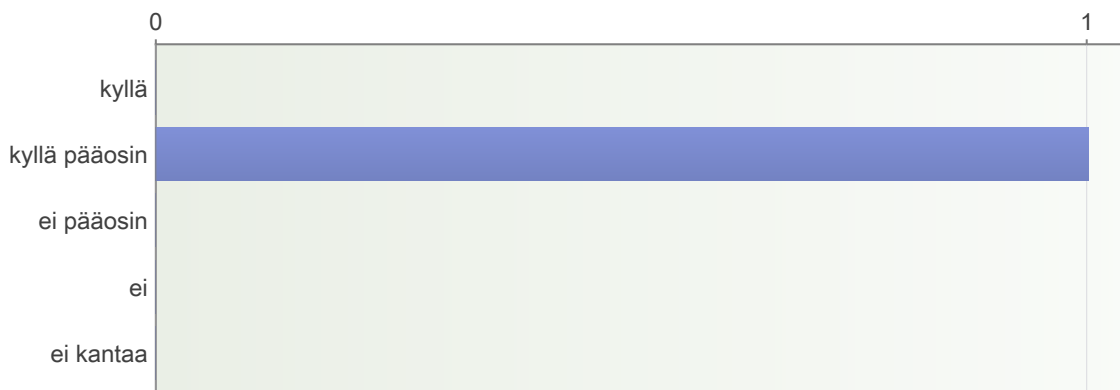

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

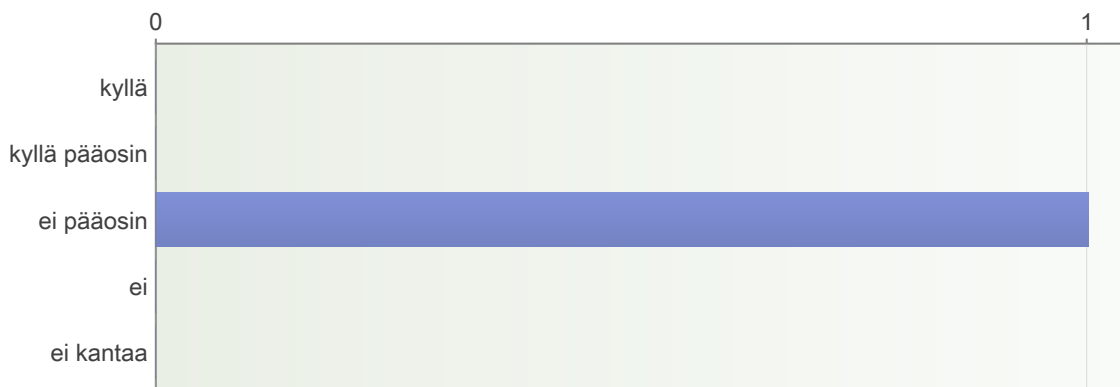
70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitys heikentää silmäterveyden palvelutuotantoon keskittyneiden yksityisten tuottajien toimintaedellytyksiä lukuun ottamatta kaihikirurgiaan keskittyneitä toimijoita.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan palvelujentuottajien on käytettävä asiakkaan valinnan palvelua, valinnanvapauden tietopalvelua, tuottajahallintapalvelua ja muita määriteltyjä palveluita. Lisäksi pienten toimijoiden markkinoinnin ja myynnin osaaminen voi olla hyvin heterogeenistä.
Silmäterveyden peruspalvelujen osalta esitys heikentää pienten toimijoiden edellytyksiä toimia. Ketjuihin kuulumattoman, yksityisen ammatinharjoittajasilmälääkärin kanssa palveluita tuottavan, optikkoliikkeen on käytännössä hankalaa päästä maakuntien liikelaitosten ja valtakunnallisten terveystaluyritysten dominoimassa sote-keskusmarkkinassa tuottamaan palveluita.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Koulutusorganisaation kannalta uudistus merkitsee sosiaali- ja terveystaluiden henkilöstön mittavaa täydennyskoulutustarvetta. Samalla on uudistettava tutkintoon johtavan koulutuksen sisältöjä. Uudistuksessa on turvattava opiskelijoiden harjoittelun jatkuminen, harjoittelupaikat ja harjoittelusopimukset. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta ja sen mahdollistaminen sekä viiveetön jatkuminen on tärkeitä. Korkeakoulut on otettava suunnitteluun mukaan ja hyödynnettävä niiden osaamista ja aktiivista toimintaa yhteiskunnassa.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.